

ПОДОЛЯНЧУК О.А.
к.е.н., доцент кафедри аудиту та державного контролю
Вінницький національний аграрний університет
м. Вінниця

СУТНІСТЬ ВНУТРІШНЬОГО БЮДЖЕТНОГО КОНТРОЛЮ

Раціональне управління підприємством залежить від ефективного поєднання та виконання керівним персоналом управлінських функцій: нормування і планування, організації і регулювання, обліку та контролю, аналізу і стимулювання. Управлінські функції мають наскрізний характер і взаємопов'язані. Однак, управління не може існувати без контролю, так як діяльність – без перевірки та оцінки заданих параметрів.

Конкретизація цілей підприємства формується в системі показників його діяльності та відображається у планах і бюджетах роботи підприємства.

План – це розробка змісту та послідовності дій для досягнення сформульованих цілей [3, с. 416]. Бюджет – це кількісний вираз плану, інструмент контролю та координації його виконання [1, с. 167].

В загальному розумінні бюджетування – це технологія планування, обліку і контролю доходів, витрат та результатів діяльності підприємства.

Процес бюджетування можна розподілити на три складові (рис. 1): – організація бюджетування; технологія бюджетування; внутрішній бюджетний контроль [2, с. 57].

Організація бюджетування – це передумови впровадження бюджетування (аналіз організаційної структури підприємства, розробка нормативів витрачання і внутрішніх стандартів, підготовка керівників підприємства і структурних підрозділів, розробка системи відповідальності персоналу, визначення переліку бюджетів для підприємства і структурних підрозділів, розробка форм бюджетів, впровадження автоматизованого програмного забезпечення, створення інформаційної бази бюджетування).

Технологія бюджетування – це складання бюджетів та оцінка фактичних результатів.

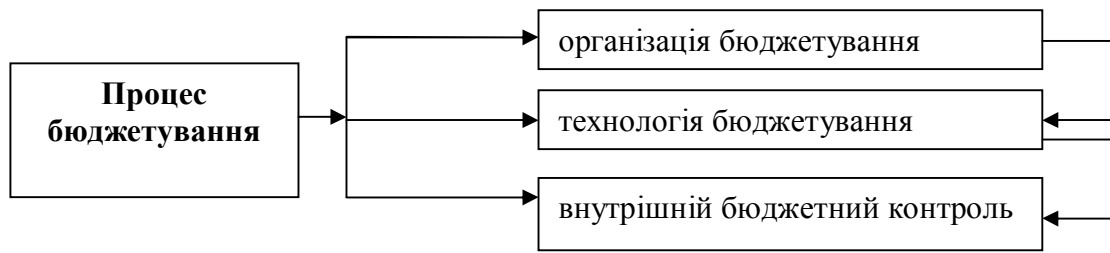

Рис. 2. Послідовність процесу бюджетування

Внутрішній бюджетний контроль – це процес зіставлення фактичних результатів із запланованими (бюджетними), аналіз відхилень і внесення рекомендацій.

Отже, дослідження думок вчених і практики організації та здійснення бюджетування дає можливість підтвердити, що воно спрямоване на здійснення контролю за результатами, оскільки саме результати діяльності суб'єкта господарювання характеризують досягнуті ним показники.

Бюджетування у діяльності підприємства є не лише функцією управління, а й одним з елементів системи внутрішньогосподарського контролю. Мета бюджетування полягає в розробці планових документів, які встановлюють набір показників до виконання з метою подальшого контролю їх досягнення, роль – у тому, що спочатку відбувається планування певних цілей, завдань, показників, а в подальшому – порівняння їх з реальними даними і контроль за їх виконанням [2, с. 58]. Таким чином, внутрішній бюджетний контроль в системі управління підприємства має попередній, поточний та наступний характер, і сприяє ефективності прийняття управлінських рішень

Список використаних джерел

1. Подолянчук О.А. Облік доходів сільськогосподарських підприємств: теорія та практика: Монографія / Подолянчук О.А. – Вінниця: вид-во «ТД Едельвейс і К», 2010. – 276 с.
2. Подолянчук О.А. Бюджетування як елемент внутрішньогосподарського контролю / О.А. Подолянчук // Економіка АПК. – 2011. – №3. – С. 55-58
3. Фінансовий менеджмент: навч. посіб. / [М.М. Александрова, С.В. Бардаш, О.С. Бородкін та ін.; за ред. Г.Г. Кірейцева]. – К.: ЦУЛ, 2002. – 496 с.